

ADRIAN CIOROIANU

Adrian Cioroianu (n. 5 ianuarie 1967, Craiova) este un istoric, jurnalist, eseist și om politic român, care a îndeplinit funcția de ministru al afacerilor externe în cabinetul Tăriceanu (în perioada 5 aprilie 2007 - 15 aprilie 2008).

Conferențiar universitar la Facultatea de Istorie de la Universitatea București, el este autorul mai multor cărți de istorie a României (și în special de istorie a României comuniste).

După absolvirea facultății, a devenit cadru didactic la Facultatea de Istorie din cadrul Universității București, în prezent având gradul didactic de conferențiar. De asemenea, a fost profesor la Colegiul PRO din București (1998-2007), redactor la revista „Dilema veche” (1998-2007) și redactor la Gazeta Sporturilor. A realizat emisiunile „Ora de istorie” (Realitatea TV, 2000); „Chiasma. Dialoguri PAX” (PAX TV, 2003) și „Totul la vedere” (TVR 1).

Adrian Cioroianu a publicat studii și articole în următoarele ziare și reviste: „Lettre International”, „Dosarele Istoriei”, „Suplimentul de Cultură”, „Ziua”, „GEO” (ediția românească), „Sfera Politicii”, „Cotidianul”, „Revista 22”, „Radio România”, „Gazeta de Sud”, „Monitorul de Neamț”, „Adevărul de Arad”, „Formula AS”, „Evenimentul Zilei”, „Opinia studentescă”, „Lumea leșeanului”, „Cuget liber”, „Revista de Politică

Externă”. Este membru al Grupului pentru Dialog Social și al Societății Timișoara.

Lucrări publicate: Arhiva Durerii (Ed. Fundația Academia Civică, 2000) - în colaborare cu Lucian Boia and Tom Sandqvist; Scrum de secol. O sută una povești suprapuse (Ed. Curtea Veche, 2001); Focul ascuns în piatră. Despre istorie, memorie și alte vanități contemporane (Ed. Polirom, Iași, 2002); Ce Ceaușescu qui hante les Roumains. Le mythe, les representations et le culte du Dirigeant dans la Roumanie communiste (Editions Curtea Veche et AUF, 2004); Pe umerii lui Marx. O introducere în istoria comunismului românesc (Ed. Curtea Veche, 2005); Sic transit gloria... Cronica subiectivă a unui cincinal în trei ani și jumătate” (Ed. Polirom, Iași, Colecția Ego, Publicistica, 2006).

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

România, în mod cert, este altă țară chiar dacă mai păstrează (prin noi, prin locuitorii ei) și ceva din moravurile celei vechi. Teoretic, același lucru se poate spune și despre magistratura post-1989. Schimbările în orice instituție din țară sunt evidente, chiar dacă nu sunt atât de rapide și de ample pe cât ni le-am dori. Nu împărtășesc nihilismul celor care spun că, după 1989, nu am schimbat decât decorul și câteva personaje. Noi avem acest talent al lamentației, dar lucrurile nu stau chiar așa (de rău). Repet: cu bune și rele, România de azi este altă țară față de cea anterioară lui 1989.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist

se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Nu cred că puteam aplica modelul Est-german, din simplul motiv că noi nu aveam o Românie de Vest! Eu cred că ar fi fost mai corect dacă respectivii magistrați și-ar fi recunoscut acea colaborare. E cert că în cazul unor persoane ea a existat. Și nu numai magistrații ci toți care au avut-o, ar fi fost mai corect dacă acea colaborare, petrecută în anumite condiții istorice, ar fi fost recunoscută și asumată. Din păcate, e clar că nu am avut acea maturitate ca societate în 1990. Cred că așa s-ar fi putut pleca la drum într-o societate nouă. Fără pericolul șantajului, fără informații „pe surse” în presă (vezi cazul Mona Muscă sau Constantin Bălăceanu-Stolnici ș.a.) sau, în cazul dvs., fără bănuiala că unii magistrați sunt în continuare șantajabili și, deci, influențabili. Dar acum faptul e consumat. După 20 de ani oricum se produce o înnoire „demografică” a personalului oricărei instituții. Bănuielile, însă, nu vor dispărea. Puteai fi student la Drept în 1989 și totodată „agățat” de Securitate. Se știe că sistemul de atunci viza și elevi de liceu (dintre cei buni sau cei cu vreun păcat la activ), le facilitau admiterea în facultate, apoi urma colaborarea etc. Acei oameni azi sunt încă tineri. Drept care nu întrevăd finalul suspiciunilor, prea curând.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Întrebarea aceasta sună teribil în contextul actualului caz Cătălin Voicu, atât de discutat în presă (cu argumente sau

nu, magistrații știu mai bine). Din păcate, cred că principalul defect al României actuale este gradul ei înalt de politicizare. Repet: nu numai în sistemul juridic ci și în învățământ, sănătate, mass-media etc. Este viciul fundamental al societății noastre și, fără un pact politic al tuturor partidelor care contează, această țară nu se va rezolva. Pentru că s-au simțit slabe în contactul lor cu cetățenii, partidele noastre și-au dorit întărirea legăturilor lor cu instituțiile. Medici din spitale sau profesori din școli se spionează între ei la fel cum o fac unii politicieni pentru a ajunge șef într-un spital sau într-o școală. Unii medici, unii profesori sau unii magistrați chiar caută, ei, protecția politicului, crezând că astfel vor avansa mai repede (și, din păcate, uneori au dreptate în a crede aceasta). Lumea magistraturii nu pare diferită. Cum spuneam, bănuielile (care sunt multe) sunt chiar mai periculoase decât faptele dovedite (puține). Modalitatea de influență este tocmai traficul de influență. Da, sunt oameni în România care cu asta se ocupă. Nu toți sunt politicieni, dar influența lor are de cele mai multe ori o miză politică.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate?

Evident că aș apela la sistemul național de justiție. Dar aș minți dacă aș spune că aș avea, la început, încredere 100%. Cum spuneam, bănuielile de care te lovești la tot pasul sunt chiar mai toxice decât faptele dovedite, câte vor fi fost ele. Personal, cred totuși că trebuie „cântărit” fiecare om (și fiecare magistrat) în parte. Nu-l poți judeca pe om în funcție de instituția din care face parte. Nu am o expertiză în domeniu, dar cred că magistrații, fiecare în parte, sunt mai buni decât

sistemul de justiție în general. Cum se explică acest lucru? Probabil că defectele fiecăruia, atâtea câte sunt, chiar dacă par minore la scara individului, împreunate fac o masă critică ce marchează în mod nefast sistemul. Aceasta, prin extensie, e valabilă și la scara întregii societăți românești.

5. Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Nelucrând în sistem, ar fi incorect să dau sfaturi. Judecătorul ideal poate exista numai în romanele lui John Grisham și poate nici acolo. În lumea reală nu există. Dar nu asta e problema pentru că un om normal își dorește un judecător normal, nu unul ideal. Ce mi-aș dori ar fi ca acest corp profesional care este de o importanță crucială pentru statul de drept să urmărească mai susținut creșterea propriei sale credibilități sociale. Mi-aș dori să reziste mai mult la cântecul sirenelor politice sau politizante. Probabil că în timp se va produce o ameliorare progresivă în sistem doar că pentru generațiile care suntem fiecare an și fiecare deceniu înseamnă mult. Și, ca profesor de istorie, am o perspectivă de acest gen asupra acestor schimbări: în jurul nostru, totul este tranziție. De fiecare dată când revăd procesul lui Nicolae Ceaușescu măcar îmi spun că așa ceva astăzi nu ar mai fi posibil. Să sperăm că peste alți 20 de ani vom spune la fel: că atunci nu vor mai fi posibile greșelile noastre de azi.